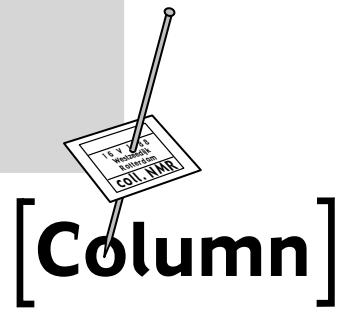

Van zuur naar zoet

JELLE REUMER

U heeft dat niet gemerkt, en ikzelf ook pas achteraf, maar mijn vorige column was inmiddels de vijftigste. De eerste verscheen in 1992, in Straatgras jaargang 4, nummer 2, en had als titel 'Kortjakje'. Het ging over het sick-building syndrome, een kwaal die ontstaat bij werknemers die moeten werken in gebouwen waar de ramen niet open kunnen. Je hoort er tegenwoordig weinig meer over, misschien was het wel net zo'n modeziekte als whiplash, bekkeninstabiliteit en vermoeidheidssyndroom: de Margriet en de Libelle staan er een paar jaar vol mee en daarna is het over.

In mijn columns probeer ik waar mogelijk een natuurhistorische of biologische link te leggen met een maatschappelijk verschijnsel. Vaak ont-aardt dat in een wat cynische kijk op de dingen. Onze voorliefde om ons door bergen vuilnis te omringen, de vaak banale driften die ons op ons levenspad vergezellen, het gezeur over korenwolven, dat soort dingen. Ja, dan kom ik vast wel eens een beetje zuur over. Ik kan namelijk niet tegen hypocrisie: één van de meest kenmerkende eigenschappen van de mens. Oh, oh, oh, wat kunnen we hypocriet zijn. Ga maar na: we zijn tegen een hoge CO₂ uitstoot, want daardoor gaat het klimaat veranderen. Maar we willen ook geen kerncentrales, dé oplossing voor dat probleem, want die zijn gevaarlijk. We zijn ook tegen windmolens, want die ontsieren het landschap en maken vogelslachtoffers. We willen dus niks maar ondertussen stoken we gewoon door. Verder willen we ook af van al die vervuilende vliegtuigen. Dus gaan we treintracé's aanleggen, maar daar zijn we ook tegen. En we willen de vrachtauto's van de weg, dus leggen we een Betuwelijn aan voor een godsvermogen, en daar zijn we dus ook tegen. Zo kan ik een hele column lang doorzeuren. Zuur is dat. Gelukkig hebben we deze week de troonrede gehad en hebben we geleerd dat na een periode van zuur het zoet doorbreekt. Althans, dat meldt ons JP bij monde van HM. Ik vind dat we ons eens wat meer van JP moeten aantrekken, hij kan het tenslotte ook niet helpen, en dus schakel ik nu over op zoet. Voor deze ene keer geen gezeur, maar een leuk onderwerp!

Pijn. Eén van de onderwerpen in onze nieuwe tentoonstelling 'Prikkels: pijn en pret' is pijn. Nou, zult u denken, dat is toch een zuur onderwerp. Maar dat is niet zo. Pijn dient ervoor om te zorgen dat we ons prettig voelen. Gemiddeld doen we dat ook. Ik ben er vrijwel zeker van dat u - terwijl u deze column leest - geniet van een prettig zittende stoel, een heerlijke kop koffie en van uitzicht op een zonovergoten landschap of stadsbeeld. U voelt zich prettig, heeft nergens vreselijk last van, geen ruzies, geen lawaai aan uw hoofd. U bevindt zich dan in een toestand die biologen en medici 'homeostase' noemen. Homeostase is de toestand waarin het lichaam (en daarmee de geest) zich prettig voelt. Er kan van alles gebeuren waardoor die homeostase wordt verbroken. Er gaat een pneumatische asfaltboor onder uw raam tekeer. U kunt hevige dorst hebben omdat het een hete zomerdag is en u heeft een flink eind gefietst. U kunt honger hebben, u kunt zich bezeren aan een hete kachel. U kunt zich tijdens het fileren van de zalm in de vinger snijden. Au! Dat doet pijn. U trekt uw hand terug van de kachel, u zuigt op uw vinger om het bloeden te stelpen. Bij dorst gaat u drinken, bij honger gaat u eten. Het lichaam ontvangt dus signalen waardoor u tot actie overgaat met als doel de homeostase te herstellen. Het dorstgevoel is zo'n signaal, het hongergevoel ook. Bij hevige herrie houdt u de handen voor de oren. Bij een lichtflits knijpt u de ogen toe.

Pijn is ook zo'n signaal. Het zet u aan tot het verrichten van handelingen die de bron van de pijn wegnemen. Daardoor gaat u zich weer prettig voelen. Dus, hoewel pijn op zichzelf zeer onaangenaam kan zijn, heeft het een belangrijke biologische functie. Het dient de homeostase, en is dus eigenlijk niet een zuur onderwerp, maar een zoet. U leest het goed: wat JP kan, kan ik ook, namelijk zuur omzetten in zoet. Maar ik wil geen premier worden, dat lijkt me een ernstige verstoring van mijn persoonlijke homeostase.[]